

Προϋποθέσεις

A) Για τον επιζώντα σύζυγο, θεσπίζεται όριο ηλικίας για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης, λόγω θανάτου και, συγκεκριμένα, το 55ο έτος, το οποίο πρέπει να έχει συμπληρωθεί κατά το χρόνο θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, οπότε και η σύνταξη χορηγείται εφ' όρου ζωής, αν δεν συντρέξουν οι - περιοριστικά αναφερόμενες στην παρ. 3 της κοινοποιούμενης διάταξης - προϋποθέσεις παύσης της.

Εάν ο θάνατος επέλθει, προτού συμπληρωθεί το ως άνω όριο ηλικίας, η σύνταξη καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο για μία τριετία. Μετά την πάροδο της τριετίας, ελέγχεται, εάν ο επιζών σύζυγος συμπλήρωσε ή όχι το 55ο έτος της ηλικίας. Εάν κατά τη διάρκεια της τριετίας ο επιζών σύζυγος συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας, η καταβολή της σύνταξης διακόπτεται, μόλις συμπληρωθεί η τριετία και άρχεται εκ νέου με τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας. Εάν κατά τη διάρκεια της τριετίας δεν έχει συμπληρωθεί το 55ο έτος, διακόπτεται η καταβολή της σύνταξης με τη λήξη της τριετίας και δεν επαναχορηγείται. Σε περίπτωση, όμως, που ο επιζών σύζυγος έχει τέκνα που υπάγονται στην περίπτωση 1B του κοινοποιούμενου άρθρου, (δηλαδή κατά το χρόνο του θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 24ο έτος, εφόσον σπουδάζουν ή είναι άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε, πριν από τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας) ή ο ίδιος είναι ανίκανος για την άσκηση κάθε βιοποριστικής εργασίας με ποσοστό 67% και άνω και για όσο χρόνο πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, η σύνταξη, λόγω θανάτου, συνεχίζει να καταβάλλεται, ανεξάρτητα εάν, βάσει των ανωτέρω, προκύπτει είτε οριστική διακοπή της είτε διακοπή και επαναχορήγησή της με τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας. Σημειώνεται, επίσης ότι, αν ο επιζών σύζυγος δεν συμπληρώνει το 55ο έτος της ηλικίας του κατά τη διάρκεια της τριετίας, αλλά εξακολουθεί να λαμβάνει τη σύνταξη θανάτου και πέραν της τριετίας, λόγω ύπαρξης ανήλικων ή τέκνων που σπουδάζουν ή ανίκανων για εργασία τέκνων, εφόσον έως τη λήξη της ανηλικότητας ή των σπουδών ή της ανικανότητας συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του, τότε και η σύνταξη θα διακοπεί με την παύση ισχύος των ως άνω προϋποθέσεων (ανηλικότητα, σπουδές, ανικανότητα), θα επαναχορηγηθεί, ωστόσο, όταν ο επιζών συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας του.

Παράδειγμα 1

α) Ασφαλισμένος με 40 έτη ασφάλισης, αποβιώνει την 13/05/2016, καταλείποντας σύζυγο ηλικίας 53 ετών (χωρίς τέκνα). Η σύζυγος δικαιούται σύνταξης, λόγω θανάτου, δεδομένου ότι ο θανών κατά την ημερομηνία θανάτου είχε συμπληρώσει τις χρονικές προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος.

Η επιζώσα σύζυγος κατά την ημερομηνία θανάτου του ασφαλισμένου δεν έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας, οπότε λαμβάνει σύνταξη, λόγω θανάτου, για μία τριετία. Κατά τη διάρκεια της τριετίας, όμως, συμπληρώνει το 55ο έτος της ηλικίας, οπότε η σύνταξη, λόγω θανάτου, διακόπτεται, μετά τη συμπλήρωση της τριετίας και επαναχορηγείται με τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας της.

Εάν, όμως, μετά τη λήξη της τριετίας, υπάρχει τέκνο το οποίο δικαιούται σύνταξης, λόγω θανάτου, η επιζώσα σύζυγος συνεχίζει να λαμβάνει τη σύνταξη και μετά την τριετία και μέχρι να διακοπεί η συνταξιοδότηση του τέκνου, λόγω συμπλήρωσης του 18ου ή του 24ου έτους της ηλικίας, εφόσον στη δεύτερη περίπτωση σπουδάζει, οπότε και διακόπτεται η καταβολή της σύνταξης, η οποία επαναχορηγείται στο 67ο έτος της ηλικίας της.

β) Στο ως άνω παράδειγμα, έστω ότι η επιζώσα σύζυγος είναι 49 ετών κατά το χρόνο του θανάτου και έχει ανήλικο τέκνο 8 ετών. Θα λάβει τη σύνταξη θανάτου την πρώτη τριετία και, παρά το γεγονός ότι δεν συμπληρώνει το 55ο έτος κατά τη διάρκεια της τριετίας αυτής, δεδομένου ότι έχει ανήλικο τέκνο, θα εξακολουθήσει να λαμβάνει τη σύνταξη θανάτου για όσο χρόνο υφίσταται η ανηλικότητα ή μέχρι το πέρας των σπουδών, εφόσον το τέκνο σπουδάζει. Μετά το πέρας αυτών, θα διακοπεί η καταβολή της σύνταξης, δεδομένου, όμως ότι κατά τη διάρκεια λήψης της σύνταξης και έως την ενηλικίωση του τέκνου ή την παύση των σπουδών του, η σύζυγος συμπληρώνει το 55ο έτος της ηλικίας της, η σύνταξη θανάτου θα της επαναχορηγηθεί με τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας της.

Β) Τα νόμιμα τέκνα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα, τα υιοθετημένα και όσα εξομοιώνονται με αυτά, δικαιούνται της σύνταξης, λόγω θανάτου, εφόσον:

i) Είτε είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, εκτός κι αν φοιτούν σε ανώτερες σχολές ή ανώτατες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού (ακόμη και αν φοιτούν για απόκτηση δεύτερου πτυχίου ή σε μεταπτυχιακά προγράμματα ή εκπονούν διδακτορική διατριβή) ή σε ΙΕΚ ή σε κέντρα/σχολές επαγγελματικής κατάρτισης, οπότε και η χορήγηση της σύνταξης παρατείνεται έως τη λήξη της φοίτησής τους σε αυτές και σε κάθε περίπτωση έως τη συμπλήρωση του 24ου έτους. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα συνταξιοδότησης ενηλίκων άγαμων θυγατέρων καταργείται.

ii) Είτε κατά το χρόνο θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου είναι άγαμα και ανίκανα προς κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητα επήλθε, πριν από τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους, οπότε η σύνταξη συνεχίζει να καταβάλλεται και μετά τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας και για όσο διαρκεί η ανικανότητα προς κάθε βιοποριστική εργασία.

Η ανικανότητα του τέκνου εξετάζεται κατά το χρόνο του θανάτου και όχι μεταγενέστερα αυτού. Για παράδειγμα, ο θάνατος του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου επέρχεται την 08/01/2017 και καταλείπει τέκνο ηλικίας 15 ετών. Το εν λόγω τέκνο καθίσταται ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία την 16/05/2019, δηλαδή πριν τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας του. Δεδομένου, όμως ότι δεν ήταν ανίκανο κατά την ημερομηνία θανάτου, θα λάβει σύνταξη, μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας ή του 24ου έτους της ηλικίας, εφόσον σπουδάζει.

Γ) Για το διαζευγμένο σύζυγο ισχύουν οι ίδιες ηλικιακές προϋποθέσεις χορήγησης της σύνταξης με αυτές του επιζώντος συζύγου, με τις εξής, ωστόσο, πρόσθετες προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να πληρούνται αθροιστικά:

i) Ο πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου να κατέβαλε ή να υποχρεούτο να καταβάλει στο/στη διαζευγμένο/η σύζυγο διατροφή που είχε καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση είτε με μεταξύ τους σύμβαση.

ii) Να είχαν συμπληρωθεί 10 χρόνια έγγαμου βίου, μέχρι τη λύση με αμετάκλητη δικαστική απόφαση του γάμου.

iii) Το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της έγγαμης συμβίωσης με υπαιτιότητα του αιτούντος τη σύνταξη.

iv) Το μέσο μηνιαίο ατομικό φορολογητέο εισόδημα του διαζευγμένου συζύγου να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων, ήτοι τα 720 ευρώ και

v) να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος ή να έχει συναφθεί σύμφωνο συμβίωσης. Συνεπώς, στους διαζευγμένους συζύγους που πληρούν τα πρόσθετα κριτήρια, εφαρμόζονται κατ' αντιστοιχία οι ρυθμίσεις που προβλέπονται για τους επιζώντες συζύγους (χορήγηση σύνταξης, λόγω θανάτου, εφόσον έχει συμπληρωθεί το 55ο έτος της ηλικίας, συνταξιοδότηση για μία τριετία, διακοπή και επαναχορήγηση με τη συμπλήρωση του 67ου έτους ή οριστική διακοπή συνταξιοδότησης).

Ως πρόσθετη προϋπόθεση για τη χορήγηση σύνταξης, λόγω θανάτου, στον επιζώντα σύζυγο, είναι ο θάνατος του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου να έχει επέλθει, μετά την πάροδο πέντε ετών από την τέλεση του γάμου, εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις, όπως αυτές περιοριστικά αναφέρονται στην κοινοποιούμενη διάταξη (θάνατος που να οφείλεται σε ατύχημα, γέννηση τέκνου κατά τη διάρκεια του γάμου, κλπ).

Συνεπώς, είτε πρόκειται για θάνατο ασφαλισμένου είτε συνταξιούχου, η απαιτούμενη διάρκεια του γάμου είναι ενιαία (πενταετία) και, επομένως, καταργούνται οι ρυθμίσεις του άρθρου 12 του ν. 3863/2010 που προέβλεπε μικρότερη διάρκεια του έγγαμου βίου (τριετία) για τη χορήγηση σύνταξης στον επιζώντα σύζυγο σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου. Επισημαίνεται ότι ρυθμίζεται ρητά το καθεστώς χορήγησης σύνταξης, λόγω θανάτου, στον επιζώντα σύζυγο σε περίπτωση ανασύστασης γάμου, οπότε η διάρκεια των δύο γάμων αθροιστικά πρέπει να είναι τουλάχιστον πενταετής, ενώ, επιπλέον, ο εξ ανασυστάσεως να έχει διαρκέσει τουλάχιστον έξι μήνες.

Παύση δικαιώματος σύνταξης, λόγω θανάτου

Το δικαίωμα στη σύνταξη, λόγω θανάτου, των δικαιούχων προσώπων παύει:

i) Με το θάνατο του δικαιούχου.

ii) Με την τέλεση από αυτόν γάμου ή σύναψης συμφώνου συμβίωσης.

iii) Με τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας του τέκνου ή αντίστοιχα του 24ου έτους, εφόσον σπουδάζει. Σημειώνεται ότι από τις νέες ρυθμίσεις δεν προβλέπεται η διακοπή της συνταξιοδότησης των τέκνων σε περίπτωση που αυτά αναλάβουν εργασία ή αυτοαπασχοληθούν ή λάβουν σύνταξη από ίδιο δικαίωμα.

iv) Με νεότερη κρίση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής πάψει να υφίσταται η ανικανότητα για εργασία κατά τις παραγράφους 1Α και 1Β περ. β' του κοινοποιούμενου άρθρου (ανικανότητα επιζώντος συζύγου για την άσκηση κάθε βιοποριστικής εργασίας κατά 67% και άνω, ανικανότητα τέκνου για την άσκηση κάθε βιοποριστικής εργασίας, αντίστοιχα).

Ποσό σύνταξης

A) Το ποσό της σύνταξης των δικαιούχων υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που δικαιούται ή που έχει δικαιωθεί ο θανών σύζυγος, επιμεριζόμενο, ως εξής:

i) Ο επιζών σύζυγος λαμβάνει ποσοστό 50%. Στο σημείο αυτό, ωστόσο, γίνεται η εξής διαφοροποίηση: Στην περίπτωση που ο γάμος πραγματοποιήθηκε, μετά την απονομή της σύνταξης γήρατος του θανόντος, περιορίζεται το ποσοστό του επιζώντος συζύγου επί της σύνταξης, καθώς και του διαζευγμένου συζύγου, σε περίπτωση που υπάρχει σχετικό δικαίωμα και, συνεπώς και το ποσό της σύνταξης, συναρτώμενο πλέον από τη διάρκεια του γάμου και τη διαφορά ηλικίας των συζύγων, αρχόμενης από τα 10 έτη και πλέον. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν στην περίπτωση που ο θανών ελάμβανε σύνταξη αναπηρίας, όταν τελέστηκε ο γάμος και, ως εκ τούτου, ο επιζών σύζυγος εξακολουθεί να λαμβάνει το ως άνω ποσοστό 50% της σύνταξης, λόγω θανάτου.

Παράδειγμα 2

α) Θανών σύζυγος ηλικίας 70 ετών και επιζών σύζυγος ηλικίας 40 ετών, με επταετή γάμο, ο οποίος πραγματοποιήθηκε, μετά την απονομή της σύνταξης γήρατος του θανόντος. Η διαφορά ηλικίας μεταξύ των δύο, αφαιρουμένου του χρονικού διαστήματος του γάμου τους, είναι 23 έτη ($70 - 40 - 7 = 23$). Συνεπώς, το ποσό της σύνταξης του επιζώντος συζύγου θα μειωθεί κατά 16%, ως εξής: Από το 10ο έως το 20ο έτος: 10% ($10 \text{ έτη} \times 1\%$) Από το 21ο έως το 23ο έτος: 6% ($3 \text{ έτη} \times 2\%$) Συνεπώς, ο επιζών σύζυγος θα λάβει το 42% της σύνταξης, λόγω θανάτου ($50 \times 16\% = 8$, άρα $50 - 8 = 42\%$). Για παράδειγμα, εάν η σύνταξη, λόγω θανάτου, ανέρχεται σε 1.000 ευρώ, ο επιζών σύζυγος δικαιούται το 50%, δηλαδή 500 ευρώ. Λόγω της ηλικιακής διαφοράς των δύο συζύγων, η σύνταξη του επιζώντα μειώνεται περαιτέρω κατά 16%, δηλαδή ο επιζών σύζυγος θα λάβει ως σύνταξη, λόγω θανάτου, το ποσό των 420 ευρώ ($500 \text{ ευρώ} - 16\% \times 500 \text{ ευρώ}$), δηλαδή το 42% της σύνταξης ($42\% \times 1.000 \text{ ευρώ}$). β) Στο ανωτέρω παράδειγμα, αν ο θανών είναι συνταξιούχος, λόγω αναπηρίας, η χήρα θα λάβει το 50% της σύνταξης, λόγω θανάτου, χωρίς τη μείωση, λόγω της διαφοράς ηλικίας.

Στην περίπτωση ύπαρξης τέκνων, το ποσό της σύνταξης του θανόντος επιμερίζεται σε ποσοστό 25% για κάθε παιδί. Το ποσοστό αυτό διπλασιάζεται, αν πρόκειται για παιδί ορφανό και από τους δύο γονείς, δηλαδή διαμορφώνεται σε 50% για κάθε

ορφανό τέκνο, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν δικαιούται σύνταξη και από τους δύο γονείς.

Β) Το συνολικό ποσό της σύνταξης, λόγω θανάτου, του επιζώντος συζύγου, του/των διαζευγμένου/νων συζύγου/ων και των τέκνων, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης που ελάμβανε ο θανών. Στην περίπτωση, δε, που το άθροισμα των ποσοστών των δικαιούχων υπερβαίνει το ποσό αυτό, περιορίζεται ισόποσα το ποσοστό των τέκνων.

Για παράδειγμα, εάν υπάρχει επιζών σύζυγος με τρία τέκνα, ο επιζών σύζυγος δικαιούται το 50% της σύνταξης, λόγω θανάτου, (περιοριζόμενο, σύμφωνα με τα ανωτέρω σε περίπτωση που ο γάμος πραγματοποιήθηκε, μετά την απονομή της σύνταξης γήρατος του θανόντος και υφίσταται ηλικιακή διαφορά άνω της 10ετίας και ύπαρξης διαζευγμένου συζύγου), ενώ το υπόλοιπο 50% της σύνταξης, λόγω θανάτου, επιμερίζεται ισόποσα στα τρία τέκνα, (δηλαδή κάθε τέκνο θα λάβει το 16,66% της σύνταξης).

Εάν, όμως, είναι ορφανά τέκνα και από τους δύο γονείς που δεν δικαιούνται σύνταξης και από τους δύο γονείς και υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει διαζευγμένος σύζυγος, κάθε τέκνο δικαιούται το διπλάσιο του ανωτέρω ποσοστού, δηλαδή το 33,33% της σύνταξης, λόγω θανάτου. Συνεπώς, θα λάβουν το 100% της σύνταξης, λόγω θανάτου. Εάν, όμως, υπάρχει διαζευγμένος σύζυγος με 15 έτη γάμου που δικαιούται σύνταξης, λόγω θανάτου, ο διαζευγμένος δικαιούται το 30% της σύνταξης του επιζώντα συζύγου, δηλαδή το 15% της σύνταξης. Συνεπώς, το υπόλοιπο μέρος της σύνταξης, λόγω θανάτου, δηλαδή το 85%, θα επιμεριστεί μεταξύ των τριών ορφανών τέκνων και κάθε τέκνο θα λάβει το 28,33% της σύνταξης, λόγω θανάτου. Αθροιστικά, ο/η διαζευγμένος/η σύζυγος και τα τρία ορφανά τέκνα θα λάβουν το 100% της σύνταξης, λόγω θανάτου.

Γ) Στην περίπτωση που η σύνταξη, λόγω θανάτου, καταβάλλεται στον επιζώντα ή στο διαζευγμένο σύζυγο μειωμένη, (μειώσεις, λόγω διαφοράς ηλικίας συζύγων, πέραν των δέκα ετών, ανάληψη εργασίας από επιζώντα σύζυγο, κλπ) και υφίστανται δικαιούχα τέκνα, το ποσό της σύνταξης που περικόπτεται επιμερίζεται στα τέκνα. Εφόσον, ωστόσο, εκλείψουν οι προϋποθέσεις χορήγησης της σύνταξης στα τέκνα, λόγω συμπλήρωσης των ορίων ηλικίας της παρ. 1 περ. Β της κοινοποιούμενης διάταξης, το ως άνω ποσό που περικόπτεται δεν καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο ή στο διαζευγμένο σύζυγο.

Όταν λήξει το δικαίωμα συνταξιοδότησης των τέκνων, το ποσό αυτό δεν επαναχορηγείται στον επιζώντα σύζυγο. Σε περίπτωση που κάποιο από τα δικαιούχα πρόσωπα απωλέσει το δικαίωμα συνταξιοδότησης, τα δικαιούμενα ποσοστά σύνταξης επαναπροσδιορίζονται. Για παράδειγμα, σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου με σύζυγο και τρία ανήλικα τέκνα, ο επιζών σύζυγος λαμβάνει το 50% της σύνταξης και κάθε τέκνο το 16,66% αυτής (50%/3). Σε περίπτωση που ένα εκ των τέκνων λ.χ. συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του και παύσει το δικαίωμα συνταξιοδότησής του, θα γίνει επαναπροσδιορισμός των ποσοστών των δικαιούχων. Συνεπώς, ο επιζών σύζυγος θα εξακολουθήσει να λαμβάνει το 50% της σύνταξης και κάθε τέκνο το 25% αυτής. Συνολικά, τα δικαιούχα λαμβάνουν το 100% της σύνταξης, λόγω θανάτου. Σε κάθε περίπτωση, ο

επαναπροσδιορισμός των ποσοστών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 25% που έχει οριστεί από το νόμο ως ποσοστό των τέκνων.

Ποσό σύνταξης

α) Στον επιζώντα σύζυγο καταβάλλεται ολόκληρη η σύνταξη για μία τριετία, με τα ποσοστά, όπως προβλέπονται στην παράγραφο 4 του κοινοποιούμενου άρθρου, δηλαδή ποσοστό 50% ή το ποσοστό το οποίο αντιστοιχεί σε αυτόν μετά τις τυχόν μειώσεις, εάν ο γάμος πραγματοποιήθηκε, μετά την απονομή της σύνταξης γήρατος του θανόντος ή την ύπαρξη διαζευγμένου συζύγου (παρ. 4 Α).

β) Μετά την πάροδο της τριετίας και εφόσον συντρέχουν οι ηλικιακές προϋποθέσεις της παρ. 1 Α του κοινοποιούμενου άρθρου (το εδάφιο προστέθηκε με το αρ. 234 παρ. 1 του ν. 4389/2016 - ΦΕΚ Α 94/2016), εάν ο επιζών σύζυγος εργάζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε άλλη πηγή, προβλέπεται μείωση κατά 50% του ποσού της σύνταξης που λαμβάνει ο επιζών σύζυγος. Όπως προαναφέρθηκε, το ποσό της σύνταξης που περικόπτεται από τον επιζώντα σύζυγο μεταβιβάζεται στα δικαιοδόχα τέκνα.

γ) Αν ο επιζών σύζυγος κατά το χρόνο του θανάτου, είναι ανάπηρος σωματικά ή πνευματικά σε ποσοστό 67% και άνω, λαμβάνει ολόκληρη τη σύνταξη, όπως αυτή προβλέπεται στην ως άνω περίπτωση α) του παραδείγματος για όσο χρόνο διαρκεί η αναπηρία του, ανεξαρτήτως άλλων προϋποθέσεων. Και στην περίπτωση αυτή, όπως και για τη συνταξιοδότηση των ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων, η αναπηρία πρέπει να συντρέχει κατά την ημερομηνία του θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου και όχι μεταγενέστερα.

Όσον αφορά στους/στις διαζευγμένους/ες συζύγους, μετά την τριετία, ελέγχεται, εάν εργάζονται ή λαμβάνουν σύνταξη από ίδιο δικαίωμα, σύμφωνα με τα ανωτέρω και το ποσό της περικοπής που προκύπτει μεταβιβάζεται στα δικαιοδόχα τέκνα, (εφόσον υπάρχουν και ανεξάρτητα εάν πρόκειται για τέκνα από προηγούμενο γάμο ή από αναγνώριση). Διευκρινίζεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 2 από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (13.05.2016), η κύρια σύνταξη, λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, αποτελείται από δύο τμήματα: Την εθνική και την ανταποδοτική σύνταξη.

Συνεπώς, σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου, η σύνταξη υπολογίζεται με βάση τις διατάξεις του ν. 4387/2016 και στα δικαιοδόχα μεταβιβάζεται το ποσό της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης που προκύπτει με βάση το χρόνο ασφάλισης του θανόντος. Σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου που δεν είχε συμπληρώσει τις χρονικές προϋποθέσεις για τη λήψη σύνταξης, λόγω γήρατος, αλλά συμπλήρωσε τις χρονικές προϋποθέσεις για τη λήψη σύνταξης, λόγω αναπηρίας, για τον υπολογισμό του δικαιούμενου ποσού σύνταξης θεωρείται ότι ο ασφαλισμένος θα δικαιούτο πλήρη σύνταξη με βαθμό αναπηρίας άνω του 80%.

Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου για τον υπολογισμό της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης λαμβάνεται ο χρόνος ασφάλισης (πραγματικής και προαιρετικής ασφάλισης ή αναγνωριζόμενος χρόνος ασφάλισης) που είχε ο θανών

συνταξιούχος κατά τη συνταξιοδότησή του. Για παράδειγμα, εάν συνταξιούχος του ΕΤΑΑ-Τομέας Ασφάλισης Νομικών κατά τη συνταξιοδότησή του είχε πραγματοποιήσει 45 έτη ασφάλισης, αλλά με βάση το ισχύον κατά τη συνταξιοδότησή του, νομοθετικό πλαίσιο, η σύνταξή του υπολογίστηκε 40 έτη ασφάλισης, η σύνταξη, λόγω θανάτου, θα υπολογιστεί για 45 έτη ασφάλισης.

Αντίστοιχα, εάν ο ανωτέρω συνταξιούχος κατά τη συνταξιοδότησή του είχε πραγματοποιήσει 15 έτη ασφάλισης, αλλά η σύνταξή του υπολογίστηκε, σύμφωνα με το ισχύον τότε νομοθετικό πλαίσιο, για 23 έτη ασφάλισης η σύνταξη, λόγω θανάτου, θα υπολογιστεί για 15 έτη ασφάλισης. Για τον υπολογισμό της εθνικής σύνταξης σε όσους είχαν καταστεί συνταξιούχοι, λόγω γήρατος, πριν το ν. 4387/2016, θεωρείται ότι είχαν συμπληρώσει 40 χρόνια διαμονής στην Ελλάδα, μέχρι τη συνταξιοδότησή τους. Για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης, ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνονται οι οριζόμενες στα άρθρα 14 και 33 του ν. 4387/2016 για την αναπροσαρμογή των συντάξεων-προστασία των καταβαλλόμενων συντάξεων.

Ειδικά, για αιτήσεις συνταξιοδότησης, λόγω θανάτου, που κατατίθενται από την ισχύ του ν. 4387/2016, μέχρι 31/12/2018 και πρόκειται να υπολογιστούν, βάσει του ν. 4387/2016 (βλέπε ενότητα «Έκταση Εφαρμογής») εφαρμόζονται οι διατάξεις του αρ. 94 παρ. 2, εδ. β' και γ' και αρ. 6 παρ. 1γ' του ν. 4387/2016. Ειδικότερα, για τις συγκεκριμένες αιτήσεις συνταξιοδότησης, λόγω θανάτου, θα ελέγχεται, εάν το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης με βάση το νέο καθεστώς (καθαρό ποσό προ φόρου, δηλαδή αφαιρουμένων της εισφοράς αλληλεγγύης συνταξιούχων του άρθρου 38 του ν. 3863/2010, όπως ισχύει, της εισφοράς του αρ. 44 παρ. 11 του ν. 3986/2011 και της εισφοράς για υγειονομική περίθαλψη, όπως αυτή υπολογίζεται με τις ρυθμίσεις του ν. 4387/2016) υπολείπεται άνω του 20% της καταβαλλόμενης σύνταξης με βάση το προγενέστερο καθεστώς. Στην περίπτωση αυτή, μέρος της διαφοράς, όπως καθορίζεται ανά έτος, καταβάλλεται στα δικαιοδόχα ως προσωπική διαφορά.

Ως καταβαλλόμενη σύνταξη, λόγω θανάτου, με βάση το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο, θεωρείται το καθαρό προ φόρου ποσό της σύνταξης (ακαθάριστο ποσό σύνταξης, αφαιρουμένων της εισφοράς αλληλεγγύης συνταξιούχων του άρθρου 38 του ν. 3863/2010, όπως ισχύει, της εισφοράς του αρ. 44 παρ. 11 του ν. 3986/2011, της εισφοράς του ν. 4024/2011 (άρθρο 2 παρ. 1 και 2), του ν. 4051/2012 (άρθρο 6 παρ. 1), της ΥΑ 476/2012 (ΦΕΚ 499, Β') και του ν. 4093/2012 (άρθρο πρώτο παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ5 περ. 1 και παρ. Β υποπαρ. Β3 περ. α) και της εισφοράς για υγειονομική περίθαλψη, όπως αυτή υπολογίζεται με τις ρυθμίσεις του ν. 4387/2016).

Λήψη σύνταξης, λόγω θανάτου, από τον ΟΓΑ

Οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 έχουν εφαρμογή και σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου του ΟΓΑ. Συνεπώς, για θανάτους από 13/05/2016 έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις του κοινοποιούμενου άρθρου σχετικά με τους όρους χορήγησης της σύνταξης, λόγω θανάτου, τα δικαιοδόχα πρόσωπα, το δικαιούμενο ποσοστό, τη λήξη του δικαιώματος, τον περιορισμό του καταβαλλόμενου ποσού στον επιζώντα, μετά την τριετία, κ.λ.π. Εξυπακούεται ότι για θανάτους, μέχρι 31/12/2016, τα δικαιοδόχα θα λάβουν το ποσοστό της σύνταξης, λόγω θανάτου, που προκύπτει, σύμφωνα με την κοινοποιούμενη διάταξη,

υπολογιζόμενο επί του ποσού της σύνταξης που δικαιούται ή έχει δικαιωθεί ο θανών σύζυγος, σύμφωνα με τις διατάξεις, όπως ισχύουν στον ΟΓΑ έως 31/12/2016.

Για θανάτους από 01/01/2017 και μετά, το ποσό της σύνταξης, λόγω θανάτου, που επιμερίζεται στα δικαιοδόχα προκύπτει, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 99 του ν.4387/2016. Όσον αφορά στις διατάξεις των άρθρων 1 - 4 του ν.1140/1981, όπως ισχύουν, με τις οποίες προβλέπεται η χορήγηση της βασικής σύνταξης του ν. 4169/1961 σε κάθε ορφανό παιδί θανόντος ασφαλισμένου ή συνταξιούχου ΟΓΑ υπό προϋποθέσεις, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2 του ν.4169/2011 που προβλέπουν τη χορήγηση της βασικής σύνταξης σε χήρες άνω των 67 ετών, όταν ο θανών σύζυγος λάμβανε τη βασική σύνταξη του ΟΓΑ, δεν έχουν εφαρμογή, μετά την ισχύ του ν. 4387/2016.

Οι περιπτώσεις αυτές αντιμετωπίζονται, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Επίσης, προβλέπεται η ασφαλιστική τακτοποίηση του άνεργου επιζώντος συζύγου ή διαζευγμένου, στην περίπτωση που προσληφθεί ως μισθωτός ή προβεί σε έναρξη οικονομικής δραστηριότητας, με την καταβολή από το Δημόσιο για χρονικό διάστημα δύο ετών των ασφαλιστικών εισφορών του, εφόσον βέβαια αυτό συμβεί εντός πέντε ετών από την πρώτη καταβολή της σύνταξης, λόγω θανάτου. Κατά τα λοιπά, το ποσοστό της σύνταξης, λόγω θανάτου, εξακολουθεί να είναι αυτό, όπως έχει οριστεί στην παράγραφο 5β της κοινοποιούμενης διάταξης.

Ακόμη, καταργείται κάθε άλλη γενική ή καταστατική διάταξη που ρυθμίζει το θέμα διαφορετικά. Ως εκ τούτου, καταργούνται και οι διατάξεις του αρ. 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998, όπως ισχύει, ειδικά στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης, λόγω θανάτου. Συνεπώς, για θανάτους από την ισχύ του ν. 4387/2016 και εφεξής, σε περιπτώσεις παροχής εργασίας του επιζώντος συζύγου και του θανόντος στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του κοινοποιούμενου άρθρου. Σημειώνεται ότι οι καταβαλλόμενες με το προγενέστερο καθεστώς συντάξεις, λόγω θανάτου, διατηρούνται, ως έχουν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του αρ. 14 του ν. 4387/2016.

Έκταση εφαρμογής

Οι ρυθμίσεις της κοινοποιούμενης διάταξης εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο θάνατος επήλθε, μετά την έναρξη εφαρμογής του ν. 4387/2016, ήτοι από 13.05.2016 και εφεξής. Για θανάτους που επήλθαν έως και την 12.05.2016, διακρίνονται δύο περιπτώσεις:

- Εάν η έναρξη καταβολής της σύνταξης, λόγω θανάτου, ανατρέχει σε χρόνο πριν την 13.05.2016, τότε τόσο τα ποσοστά των δικαιοδόχων μελών, όσο και ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης, λόγω θανάτου, θα γίνει με το προγενέστερο του ν. 4387/2016 -ανά φορέα ασφάλισης- καθεστώς.

- Εάν η έναρξη καταβολής πραγματοποιείται σε χρόνο από την 13.05.2016 και εφεξής, (στις περιπτώσεις, δηλαδή, που έχει παρέλθει η προβλεπόμενη ανά φορέα ασφάλισης προθεσμία), τα ποσοστά των δικαιοδόχων μελών θα υπολογιστούν με

βάση το προγενέστερο ανά φορέα ασφάλισης καθεστώ, αλλά ο υπολογισμός της σύνταξης, λόγω θανάτου, θα γίνει με βάση τις διατάξεις του ν. 4387/2016.

Δικαιώματα αντισυμβαλλομένου συμφώνου συμβίωσης

Με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 4387/2016, προβλέπεται ότι τα πρόσωπα που συνάπτουν σύμφωνο συμβίωσης με βάση τις διατάξεις του ν. 4356/2015 (Α181), εξομοιώνονται, ανεξάρτητα από το φύλο τους, πλήρως με τους εγγάμους, ως προς κάθε κοινωνικοασφαλιστικό δικαίωμα, παροχή, υποχρέωση ή περιορισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4387/2016 ή της εν γένει κοινωνικοασφαλιστικής και προνοιακής νομοθεσίας.

Έτσι, για παράδειγμα, τα πρόσωπα που συνάπτουν σύμφωνο συμβίωσης με βάση τις διατάξεις του ν. 4356/2015 (Α181), εξομοιώνονται με τους εγγάμους ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας που αφορούν την ασφαλιστική και συνταξιοδοτική αντιμετώπιση των επιζώντων συζύγων. Παράλληλα, με την παρ. 10α του άρθρου 48 του ν. 3996/2011, ορίστηκαν τα πρόσωπα που θεωρούνται ως προστατευόμενα μέλη οικογένειας ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, λόγω γήρατος ή αναπηρίας, ενώ με το άρθρο 12 του ν. 4356/2016 ορίστηκε ότι διατάξεις νόμων που αφορούν συζύγους εφαρμόζονται αναλόγως και στα μέρη του συμφώνου συμβίωσης, εφόσον δεν υπάρχει διαφορετική ρύθμιση στον ίδιο ή άλλο νόμο που να αφορά τα μέρη του συμφώνου συμβίωσης.

Κατά συνέπεια, η ανωτέρω διάταξη που αφορά την υγειονομική περίθαλψη προστατευόμενων μελών οικογένειας ασφαλισμένου ή συνταξιούχου εφαρμόζεται αναλόγως και στα προστατευόμενα μέλη ασφαλισμένων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.